НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 49-354-04-128
Дата 19 / 07 2023 г.

14 56

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И
ФИНАНСИ
Г-Н ЙОРДАН ЦОНЕВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал. 1 от ПОДНС внасяме аргументирано предложение за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване законопроект за държавния бюджет на Република България за 2023 г., № 49-302-01-44, внесен от Министерския съвет на 5 юли 2023 г., както следва:

1. В преходните и заключителните разпоредби се създава нов §…:

„§… (1) Министерският съвет може да одобри допълнителен трансфер по бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2023 г. в размер на 7 830,0 хил. лв. по реда на чл. 109, ал.3 от Закона за публичните финанси за увеличаване на разходите за персонал на Националния осигурителен институт, за увеличение на възнагражденията на персонала, считано от 01.08

(2) Увеличението е за сметка на бюджетното взаимоотношение между централния бюджет и бюджета на Държавното обществено осигуряване по чл.1, ал. 2.“

2. Средствата по т. 1 се осигуряват за сметка на намаление на разходите по централния бюджет.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

Така направеното предложение за изменение и допълнение на приетия на първо четене Закон за държавния бюджет на Република България за 2023 г. касае увеличение на разходите за заплати на Националния осигурителен институт (НОИ) с 15 на сто и се обуславя от следното:

От ключово значение за изпълнение на функциите на НОИ, и по същество за цялостното реализиране на политиката по социално осигуряване в България са редовите служители на института, които всеки един ден от работните си места обслужват, обясняват, защитават, подкрепят, разясняват и прилагат държавната политика по социално осигуряване пред граждани и клиенти. Това са специалисти, чиято професионална експертиза е строго специфична, а изграждането и утвърждаването им в това сложно професионално поле се извършва в продължение на години. От тях се изисква не само да познават в дълбочина и да прилагат широкообхватното и изключително динамично законодателство в областта на социалното осигуряване, но и ежедневно да откликват с грижа и уважение към проблемите и притесненията на гражданите, като с всяко свое действие на работното си място не забравят, че те – служителите на предна линия, са лицето на държавата и носят отговорност пред обществото.

В същото време натовареността на тези служители и предизвикателствата, с които трябва да се справят те през последните години, нарастват с изключително бърз темп. На първо място, в периода 2020-2021 г. на тях им се наложи не само да приспособят организацията на работа към условията на извънредната епидемичната обстановка от COVID-19, но и в хода на това успешно да се справят с администрирането на поредица от извънредни мерки за преодоляването на икономическите последици от пандемията.

През 2022 г. дейността по отпускането, изменението и изплащането на пенсиите по българското законодателство за поредна година беше повлияна от продължилата извънредна епидемична обстановка по повод пандемията от COVID-19. Нещо повече, за съжаление, през миналата година страната ни се изправи пред нови сериозни икономически предизвикателства: значителен скок на цените на природния газ, електрическата енергия, горивата и цените на основните хранителни продукти. Това отново създаде затруднения за една уязвима група в обществото – възрастните хора, които разчитат преди всичко, а в голяма част от случаите – единствено, на дохода от пенсия. Ето защо, през годината отново бяха инициирани поредица от промени в нормативната уредба за подкрепа на доходите на възрастните хора през бюджета на ДОО, които от своя страна изправиха служителите на института пред поредното предизвикателството – в кратки срокове да извършат няколко извънредни преизчисления на пенсиите.

Въпреки естеството на извършваната работа и отговорността към обществото служителите на НОИ не получават адекватни възнаграждения. По данни на инситута достигнатият среден размер на работна заплата в института остава ниска – към 01.03.2023 г. тя е 1719 лв. за целия институт, като в най-масовата категория служители от най-ниската експертна длъжност с аналитични и контролни функции този размер е едва 1233 лв. В същото време минималната работна заплата за страната от 01.01.2023 г. вече е 780 лв., което все повече доближава тези хора към абсолютния минимум на заплащане, независимо от високата експертиза, която имат, и извънредния труд, който полагат.

Всичко това води след себе си до редица трудности за реализирането на успешна политика за набиране, подбор и задържане на персонал в системата на Националния осигурителен институт. Ниските нива на заплащане в института са причина за това все по-малко млади хора да виждат в него перспективно работно място за начало на техния трудов път и последващо професионално развитие. Това е особено видно от данните за желаещите да започнат работа в администрацията на НОИ, които сочат, че за последните 10 години средният брой на кандидатите при провеждането на конкурси по реда на Закона за държавния служител за позиции без изисквания за професионален опит, е намалял близо шест пъти. Показателна негативна тенденция показва и съкращаването на периода на задържане на млади хора в системата, като основна причина за това отново е високата натовареност на дейността в съчетание с ниското заплащане за положения труд. Следва да се има предвид, че сложната материя на социалноосигурителното законодателство обуславя един доста дълъг период за навлизане в работата и придобиване на самостоятелност от страна на младите служители, който може да достигне и до няколко години. Голяма част от новопостъпилите обаче, напускат твърде скоро, предвид което времето и усилията за тяхното обучение и развитие остават без възвръщаемост. В същото време тече непрекъснат процес на естествен отлив на дългогодишни кадри на института поради придобиването от тяхна страна на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Вследствие на това намаляват възможностите да бъде осигурен адекватен процес на приемственост на знания и умения между отделните поколения и един безценен експертен капацитет на държавата в областта на социалното осигуряване бавно, но трайно намалява.

Изложените факти и обстоятелства сочат за задълбочаващ се проблем с осигуряването на адекватно заплащане на част от администрацията в страната. Видно е, че служителите в Националния осигурителен институт са в числото на сериозно ощетените от икономическата криза държавни служители и е крайно необходимо да бъдат предприети мерки за преодоляване изоставането на техните доходи. В настоящия проектобюджет на НОИ за 2023 г. са заложени разходи за персонал в размер на 103 415 200 лв., които се явяват крайно недостатъчни за компенсиране на изоставащите възнаграждения. На фона на посоченото трайно изоставане на равнището на заплатите в администрацията на института, и с оглед описаното по-горе значително увеличение в интензивността на работата и отговорностите на служителите, същото се явява недостатъчно за справедливо уреждане на

проблема с техните възнаграждения. Ето защо предлагам средствата да бъдат завишени с 15%. В този случай заложените в проектобюджета на НОИ за 2023 г. общо разходи за персонал следва да бъдат 111 245 200 лв., което изисква допълнителни средства от 7 830 000 лв. за полугодието или 1 305 000 лв. на месец. Реализирането на предложението изисква съответната промяна в закона.

ВНОСИТЕЛИ:

